

UVOD

Organizacija predstavlja jednu od najstarijih i u isto vrijeme, najvažnijih tvorevina čovjeka. Ona čini sastavni dio njegovog života i rada kao svjesnog bića. Stalno ga prati i okružuje i to bi se moglo reći, od prvog do posljednjeg dana. U njoj čovjek provodi gotovo sav svoj vijek, sve svoje životno bitisanje. On se rađa i njeguje u porodilištu, čuva i podučava u obdaništu, obrazuje i stručno usavršava u školi, zapošljava i radi u preduzeću i drugim sličnim institucijama. Čovjek prolazi kroz sve ove njene oblike, zadržavajući se u svakom određeno vrijeme da bi, na kraju, tj. nakon penzionisanja, nastavio i dalje da djeluje u njoj, u nekom od brojnih udruženja, kao što su udruženja penzionera, dobrotvorna društva, političke partije i sl.

Čovjek prema tome, ne može bez organizacije. On je na organizaciju objektivno upućen, čak i onda kada toga nije ni svjestan, jer mu samo ona osigurava opstanak i prosperitet u prirodi koja ga okružuje i koja ga svojom škrtošću ugrožava. On je za nju stalno vezan i to u svakom momentu, svakom stadijumu svog života. On redovno pripada mnogim grupama, koje imaju svoje osobine organizacije-preduzeću ili ustanovi u kojoj radi, političkoj partiji, profesionalnom udruženju sl. On, pored toga pripada i drugim grupama za koje, možda, nije ni svjestan da su organizacije. Nadalje, postoje i takve organizacije u kojim čovjek direktno ne učestvuje, ali koje mu, pak služe, koje utječu na njega i njegov život kao jedinke: državne, odnosno društvene službe, kao što su armija i policija koje ga čuvaju i štite od svake agresije i nasilja, komunalne ustanove i institucije pružaju mu usluge, čak i kada spava; poslovne organizacije snabdijevaju ga neophodnom robom i uslugama, itd. Ove i druge organizacije su, u stvari, dijelovi sredine u kojoj čovjek radi, zabavlja se, odmara-dakle, čini sve ono što ispunjava njegov život. One su takvi njeni dijelovi koji vrše presudan i, u isto vrijeme, permanentan utjecaj na čovjekov život i ponašanje. Organizacije u najvećoj mjeri određuju šta on oblači, jede, kuda ide, šta radi, šta cijeni i uvažava, čemu se nada i o čemu sanjari, itd.

Na formiranje i korištenje organizacije čovjek je upućen iz više razloga. On je na to prisiljen, prije svega, što sam nije u stanju da ostvari mnoge svoje ciljeve i potrebe. Da bi ih ostvario, čovjek mora da traži pomoć drugih ljudi, da se s njima veže i udruži. Povezujući i udružujući se sa drugim ljudima, otklanja svoju nemoć, svoj ograničeni domet kao jedinke. Ovo posebno naglašavamo stoga što, upravo u toj njegovoj ograničenosti leži i osnovni razlog stvaranja organizacije. Sve dok čovjek nije postao svjestan svoje nemoći kao jedinke, dok nije došao na ideju da u zajednici s drugim ljudima može brže i uspješnije zadovoljiti mnoge svoje potrebe i ostvariti brojne ciljeve, pa i one koje su za njega kao jedinku bili nedostižni, djelovao je kao izolovana jedinka. Od momenta kad je to shvatio, prestao je da tako djeluje, počeo je

da se udružuje, a to znači da stvara i koristi organizaciju. Stvarajući organizaciju, čovjek je stvorio i nove, neslućene mogućnosti unapređenja svog rada i života uopšte, koje su se prije svega, ogledali u podjeli i u specijalizaciji posla, u razvijanju i korištenju visokoproduktivnih sredstava za rad, u stvaranju i primjeni nove tehnologije i novih i efikasnijih metoda rada, u akumuliranju, korištenju i daljnjem razvijanju znanja koja su stekle prethodne generacije.